

2015. május

Félidős jelentés

A 1032-es kormányhatározat szerinti feladatokhoz kapcsolódó munkacsoportok tevékenységéről

Az építésüggyel kapcsolatos társadalmpolitikai elképzelések megvalósítását célzó intézkedésekről szóló 1032/2015. (I. 30.) korm.-határozat megjelenése után a Miniszterelnökségen munkacsoportok alakultak, amelyek tevékenységét az építésügyért és építészetért felelős helyettes államtitkár koordinálja. Az építésügyi eljárás újraszabályozása, az egyszerűbb engedélyezési eljárás kialakítása érdekében az MMK már tavaly egyeztetett a Miniszterelnökség illetékes államtitkárával és helyettes államtitkárságával, így azonnal bekapcsolódott a munkacsoportok munkájába.

A kormányhatározaton belül az építési engedélyezési eljárás egyszerűsítése kiemelt törekvése a kormányzati szakmai irányításnak. A kamara minden alkalommal egyértelművé tette, hogy a célkitűzésként megfogalmazott családi otthon teremtésének segítségénél szélesebben, a teljes építésügyet – beleértve a sajátos építményeket is – érintően kívánja értelmezni a határozatot. A területért felelős államtitkár jelezte, hogy kizárólag a saját feladatkörükbe tartozó lakóépületekre kívánnak koncentrálni. Ezért a kamara a különböző tárcákhoz tartozó sajátos építményekkel kapcsolatos eljárások hasonló szabályozása tárgyában megbeszéléseket kezdeményezett az illetékes minisztériumokkal.

Annak érdekében, hogy az engedélyezési eljárások témában a munkacsoportokban való részvétel széles szakmai bázisra támaszkodjon, a kamara 2015. március 20-án workshopot szervezett. A túljelentkezésre tekintettel a tanácskozás előadásait a jelen nem lévő érdeklődők online közvetítésen követhették a kamara honlapján. A kormányhatározat munkacsoportjainak eredményességét a kamara azzal is elősegítette, hogy a workshop előadásainak, hozzászólásainak és írásban beküldött javaslatainak, észrevételeinek anyagát a munkacsoportok koordinációját ellátók rendelkezésére bocsátotta.

A kamara valamennyi munkacsoport eredményességében érdekelt, és a kormányhatározathoz kapcsolódó valamennyi munkacsoport tevékenységében részt vesz, ugyanakkor kiemelt jelentőséget tulajdonít a kormányhatározat egyes pontjaival kapcsolatos tevékenység eredményességének. Ezek közé tartozik az építési engedélyezési eljárás egyszerűsítésével foglalkozó 1. munkacsoport, a tervező jogaival, kötelességeivel foglalkozó 2., az építészeti alkotásokra, műszaki létesítményekre vonatkozó szerzői joggal foglalkozó 3., az közepes és nagyléptékű, közpénzből vagy uniós forrásból megvalósuló beruházások előkészítésére és lebonyolítására vonatkozó 4., valamint a közbeszerzési szabályozásnak a tervezésre, az építésre és a kivitelezésre irányuló szakmaspecifikus eljárási szabályelemek kidolgozásával foglalkozó 11. munkacsoport.

A különböző munkacsoportokban tárgyalt témákat a félidejű összefoglaló jelentésben az építető, a tervező, az önkormányzatok és az állam – a kormányzat – felelősségi körébe csoportosítva mutatjuk be. A célunk, hogy a széles szakmai közvélemény megismerje a kamara szakértőinek álláspontját, melyet a munkacsoportokban képviselünk. A felelősségi körökön belül megkülönböztethetők a szabályozáshoz kapcsolódó javaslatok (ezeken belül az alapvető változtatások, illetve egyes részletkérdésekre tett javaslatok), továbbá a szabályozás változtatása nélkül is kialakítható gyakorlati javaslatok.

A Magyar Mérnöki Kamara javaslata

Az építető felelőssége

Az építető felelőssége a megfelelő, a beruházás egészére nézve döntő hatású előkészítés. Ezért kiemelt cél az előkészítés minőségének javítása. Különösen fontos ez a közérdekű – állami, önkormányzati – fejlesztések körében. A minőség biztosítása és a fenntarthatóság megalapozása – mind az állampolgárok, mind a gazdasági szereplők, mind a közsféra körében – csak új típusú, egymásra épülő fázisokból álló műszaki tervezés, az előzetes költség számítások és a kötelező életciklus-elemzés mellett lehetséges.

Cél a tervezői felelősséggel arányban álló érdemi tervezői munka feltételeinek megteremtése. Ennek eszköze a beruházások indításához a megfelelő kötelező tervezési program (ilyen jellegét jogi szabályozással is biztosítani kell).

Az építető felelősségének kiemelt jelentőségű eleme a jóváhagyási terv elfogadása, amely az előkészítő tervezési munka befejezése és a további munkák bázisa, és amely alapján a hatósági engedélyezésre benyújtható tervek elkészíthetők.

Ajánlatkérés

A minőség biztosítása megköveteli a tervezés terén a csak ár alapú kiírások kizárását. A kormány közbeszerzési koncepciója is lehetővé teszi meghatározott területeken – így a mérnöki szolgáltatások terén – a csak áralapú versenyeztetés kizárását, és minden szempontból leggazdaságosabb eljárás alapján történő kiírást követel meg (ez utóbbi tartalmazza az árat is). E szabály általánossá tétele lényegesen javítja a fejlesztések előkészítését, költségtakarékosságát, gördülékenyebb kivitelezését és átlátható költségű fenntarthatóságát.

A tervező felelősségi köre

Több jelentős módosítás, amely a tervezés minőségének javítását célozza, növeli a tervező felelősségét is. Ennek össze kell kapcsolódnia a tervező oldaláról a megnövekedett felelősséget alátámasztó, arányos tervezői biztonságot nyújtó felelősségbiztosítási rendszer kiépítésével.

A tervezői felelősségbiztosítás rendszerének teljes megújítása szükséges, miután a hazai ilyen rendszerek alapján a tervezői felelősség biztosítása messze alatta marad az európai szintnek. Ugyanakkor a beruházásokban számtalan felesleges eljárás küszöbölhető ki nagyobb tervezői felelősséggel, és az ehhez tartozó eszközök biztosításával. A megfelelő felelősségbiztosítás díjainak be kell épülniük a tervezői munka ellenértékébe.

A tervező felelősségének – megfelelő felelősségbiztosítási szabályokkal alátámasztott – növekedése sem pótolhatja a legegyszerűbb biztonsági szempontok érvényesítését a hatósági tervellenőrzés által. Ezért vissza kell állítani a kötelező tervellenőrzést a tűzvédelem és a tartószerkezeti tervezés területén.

A települési önkormányzat felelőssége

Cél a minél eredményesebb beruházás-előkészítés, amely a befogadó feltételek teljes körű megteremtését igényli. Az előkészítés keretében rendezhetőek az építető-beruházó és a fejlesztésnek, beruházásnak helyet biztosító települési önkormányzat fejlesztéshez kapcsolódó közös szándékai, valamint az esetleg szükséges helyi – területfelhasználáshoz kapcsolódó – szabályozásmódosítási igények megalapozása is. Mindezt a célt szolgálja eszközként a nem állami beruházó és a települési önkormányzat közötti – törvény által szabályozott keretek között megköthető – településfejlesztési szerződés.

A megállapodás nem helyettesítheti az önkormányzat képviselőtestületének közjogi döntését, ugyanakkor előkészítheti a helyi szabályozás módosítását.

Időmegtakarítás

Az előkészítés gyorsítását szolgálja, ha a közterületi vezeték rekonstrukciókhoz szükséges tulajdonosi hozzájárulást nem a hosszadalmasabb testületi (bizottsági) döntés adja meg, hanem a polgármester hatáskörébe tartozik a döntés. (Hasonlóan más kapcsolódó javaslatokhoz, célszerű jogszabállyal eleve a polgármesterre telepíteni a hatáskört.)

Az állam – a kormányzat felelősségi köre

Az állami szabályozási tevékenység kiemelt célja a stabilitás.

A területi államigazgatás kormányhivatalokba koncentrálódó integrációja lehetővé teszi, hogy – a kormányhivatalok napirenden lévő belső integrációja keretében – sor kerüljön az építésügyi és építésfelügyeleti tevékenység összevonására.

Megfontolandó, hogy az építési engedélyezési hatáskör maradéktalanul járási hivatali telepítésével áttekinthetőbbé váljon a hatásköri rendszer is. Az egységes szervezeti háttér könnyebben megteremti az egységesebb joggyakorlatot is.

Az összes érintett tervezéyztető fórumán a hatóságok, szakhatóságok, területkezelők, közmű-üzemeltetők még a tervezés megkezdése előtt rögzítenék – szükség esetén helyszíni bejáráson – álláspontjukat, elvárásaikat.

Megfontolható – mintegy az eljárás egészének koordinátori, szervező, érdekegyeztető feladatai ellátására – az ún. hatósági mérnök szerepkörének intézményesítése.

Egyértelmű szabályozással kell rendezni a hatósági feladat- és hatáskörök gyakorlóinak a tervezési munkákban való részvételére vonatkozó korlátozásokat az engedélyezési tevékenység objektivitásának biztosítása érdekében. Világos összeférhetetlenségi szabályokkal kell megakadályozni, hogy a hatósági jogkör gyakorlása visszaélészerűen a konkurenciával szembeni eszköz lehessen az ügyintézők kezében.

Eljárási kérdések szabályozása

A biztonsági igények prioritása mellett szükség van a szakhatósági hozzájárulások tartalmi felülvizsgálatára is. Ez azt jelenti, hogy meg kell vizsgálni, valóban szükség van-e minden, jelenleg megkövetelt szakterületen szakhatósági engedélyre. Ez több tárca feladatkörébe tartozik.